

Fordeling af indkomster og formuer i Danmark

6. august 2014

Præsentation er udviklet som baggrund for diskussion om indkomstfordeling i Danmark ved Folkemødet på Bornholm 2014. Diskussionen var arrangeret af Axcelfuture.

—AXCEL FUTURE

Hypoteser om fordeling og vækst

Den økonomiske krise har udløst en bred diskussion om, hvorvidt den globale økonomiske vækstmaskine skaber gevinster for alle. Får de højtuddannede gevinsterne, mens de ufaglærte mister terræn..?...Og mens lønmodtagere taber relativt til virksomhedsejerne?

I bogen 'Capital' hævder Thomas Piketty at:

- Det er, hvad vi har set i de sidste artier, særligt i US/UK...
- ...og at dette mønster vil brede sig til andre lande

Der kan stilles mange spørgsmål til soliditet af talmaterialet og analysetilgangen i Pikettys bog og beslægtede analyser.

Dagsorden i dette oplæg er at undersøge, om der er noget belæg for sådanne trends i DK. Svaret er ret kontant nej.

Den danske indkomstfordeling fra 1994 til 2012

Dansk indkomstfordeling stort set uforandret over 20 år

Fordeling i indkomster måles ved Gini-koefficienten:

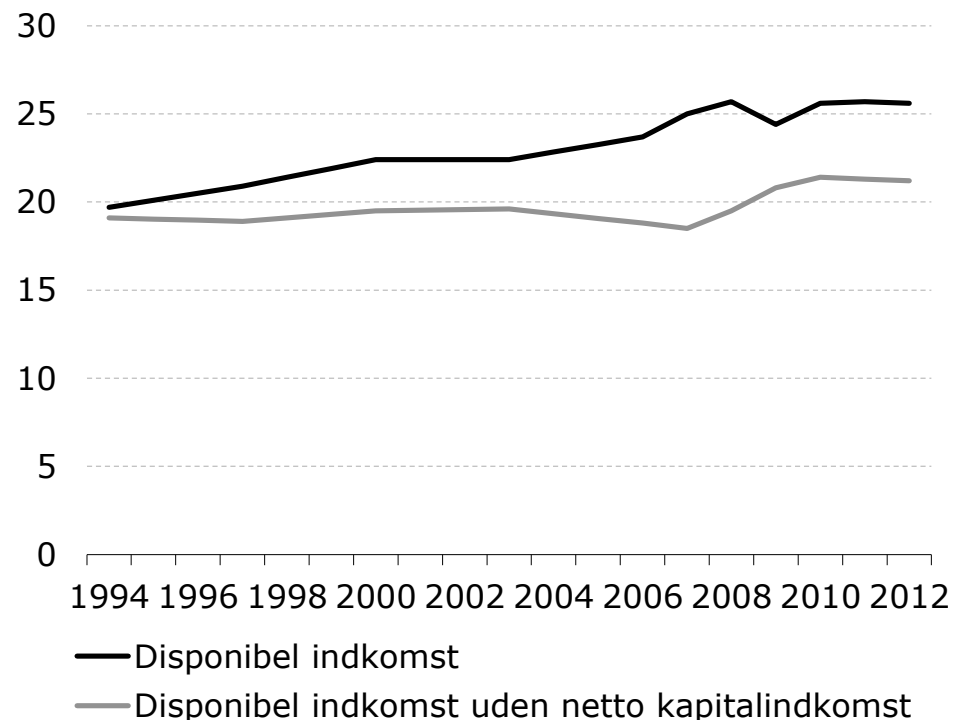
- Indkomster ligeligt fordelt: Gini-koefficient = 0
- 1 person alle indkomster: Gini-koefficient = 1

Stiger fra under 20 til 25% i perioden 1994-2012. Reelt alene drevet af ændringer i kapitalindkomster inklusive afkast af boligformuen.

Netto for kapitalindkomster målte stigning meget svagere. Drivere:

- Stigende ledighed efter 2008 særligt for ufaglærte, på vej til at vende..
- Stramning i beskatning af private pensioner ved indbetaling ledte til større **målt** ulighed 2010 (større målt skattepligtig indkomst)
- Modsat har indkomstfordeling for fuldtidsbeskæftigede inklusive deres pensionsbidrag været fuldkommen flad over meget lang periode

Gini-koefficient 1994-2012

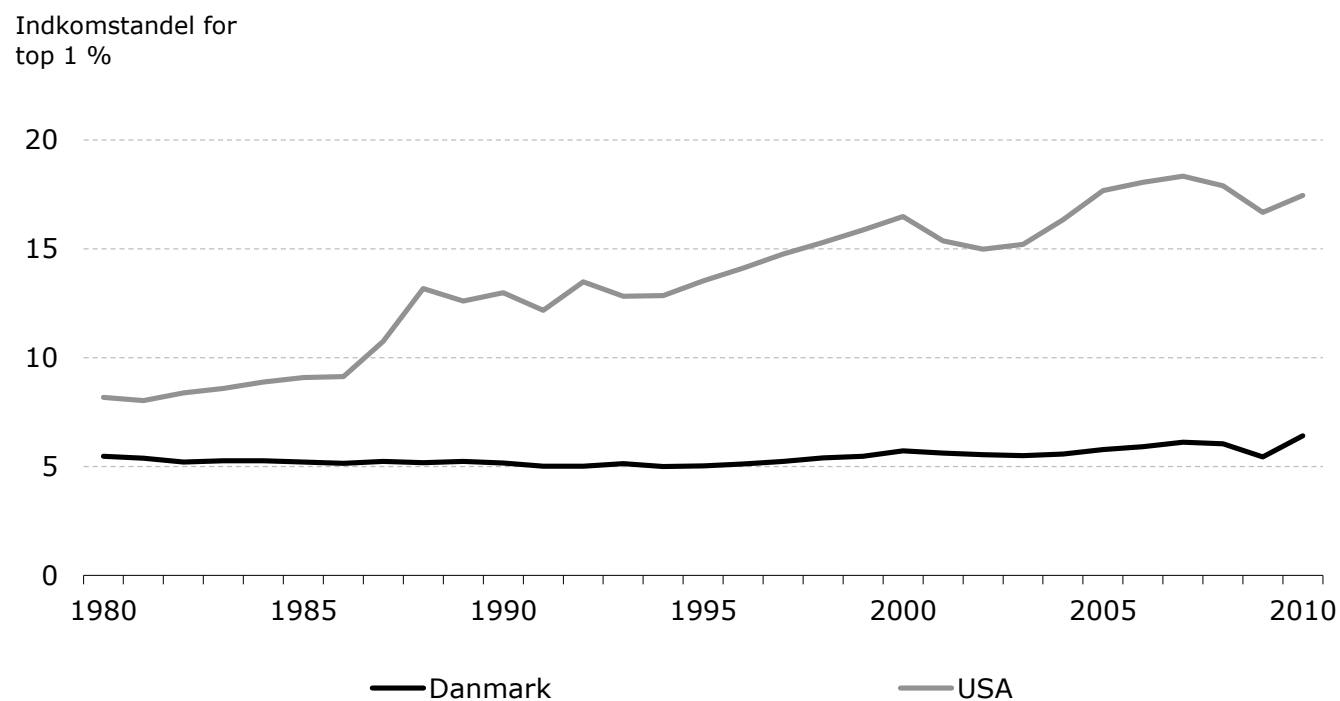

Source: Familiernes Økonomi 2014,
Økonomi- og Indenrigsministeriet

Indkomstandelen for top 1% er også rimeligt flad, modsat USA hvor andelen er større og har været kraftigt stigende

---

Note: Estimer er ekskl. kapitalindkomst

Source: The World Top Income Database.

<http://topincomes.gmond.parisschoolofeconomics.eu>

Toppen af indkomster i USA: Den rigtige historie

Højere indkomster = flad andel, det er helt i toppen det sker!

Fakta om udviklingen i de samlede indkomstandele fra 1978 til 2008 for de forskellige indkomstfraktiler:

Flad: 12%

Over 90% laveste, men under 5% højeste indkomster

Mindre stigning: fra 24% til 27%

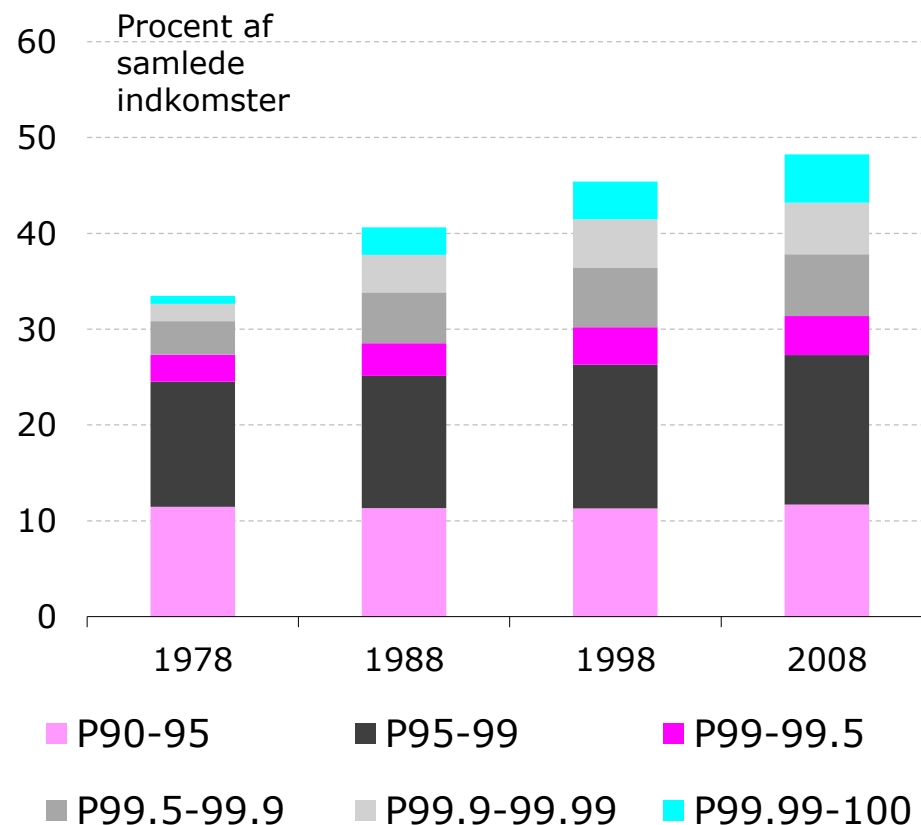
Over 90% laveste, men under 1% højeste indkomster

Betydelig stigning: fra 8% til 16%

Top 1% af indkomster, heraf

- omtrent halvdelen af stigningen fra personer med indkomster over 99,9% af resten af befolkningen
- en fjerdedel af denne stigning fra personer med indkomster over 99,99 procent af resten af befolkning: Så 0,001 procent tjente 3-4 procent af al skattepligtigt indkomst i 2008

U.S. indkomstfordeling i toppen fordelt på fraktiler, 1978-2008

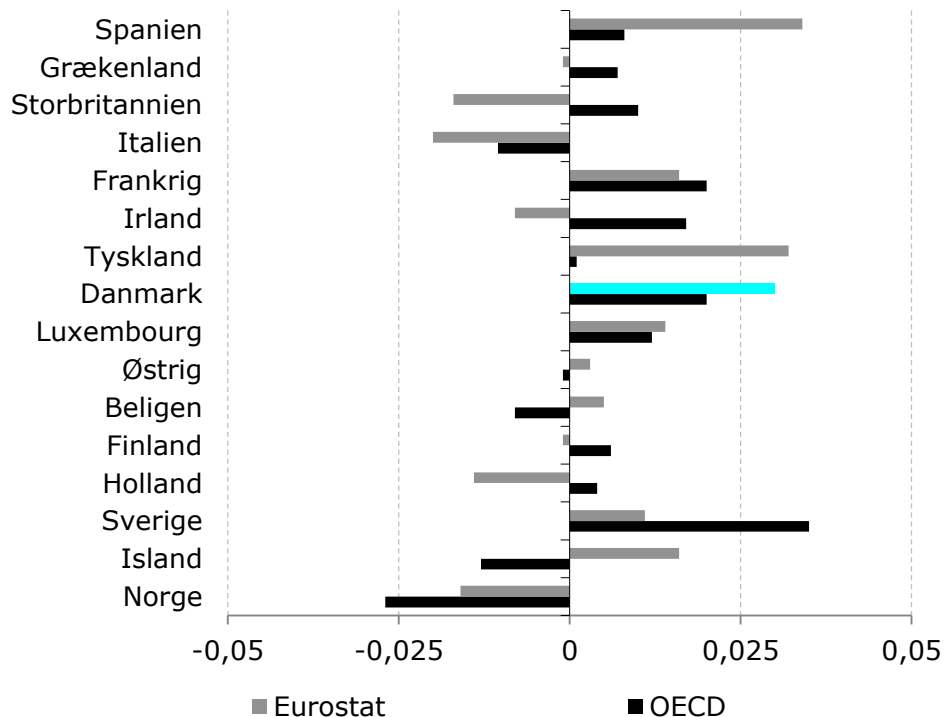

The World Top Income Database
<http://topincomes.gmond.parisschoolofeconomics.eu>

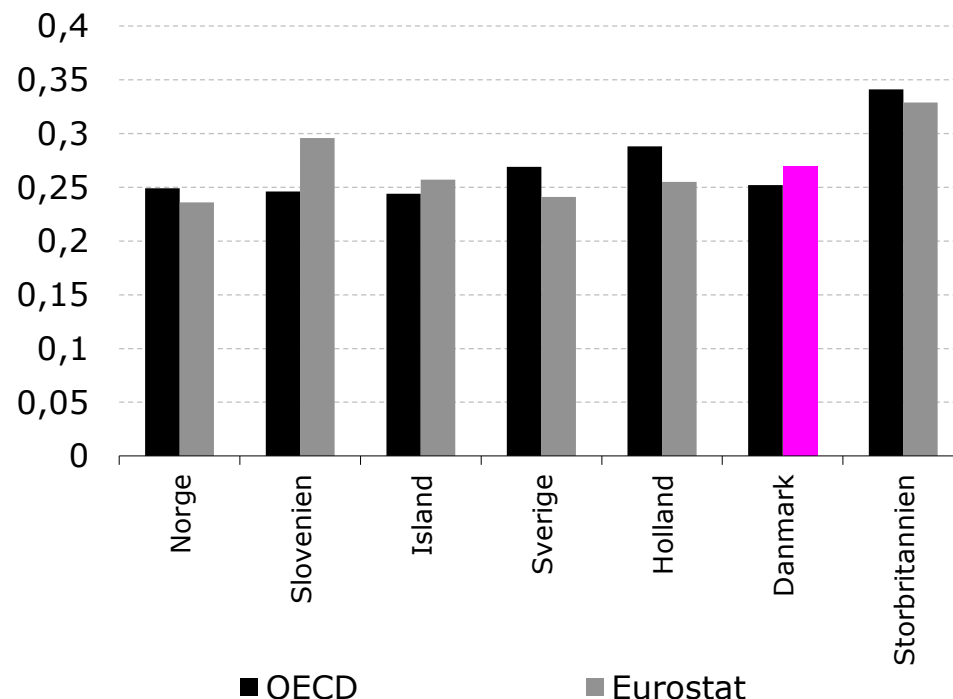
Indkomstfordelingen i Danmark i internationalt lys

Der er indikationer på en mere ulige fordeling i internationale opgørelser, men fortsat en meget lige fordeling som i Norge og Sverige. OECD indikator vurderes som mest retvisende, mens Eurostat er et ganske spinkelt datagrundlag, som stemmer dårligt med detaljerede nationale opgørelser.

Ændring Gini-koefficient 2004-2010

Gini-koefficient 2010

Note: Holland 2005-2010, Danmark 2005-2010 (OECD data), Irland 2004-2009 (OECD data), Tyskland 2005-2010 (Eurostat data), Storbritannien 2005-2010 (Eurostatdata)

Source: OECD, Eurostat

Source: OECD, Eurostat

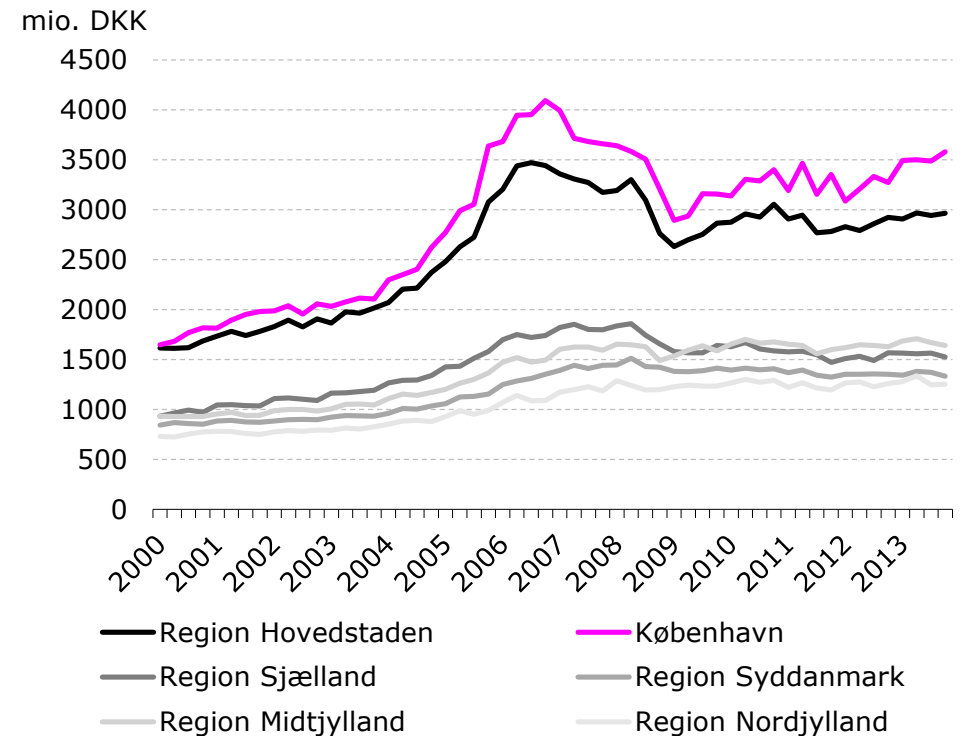
Kapitalindkomster, boligformuen og indkomstfordeling

Beregnet fast afkast på 4% fra boligformuen forklarer det meste af bidraget fra nettokapitalindkomster (skæv fordeling i boligformuen) i FM/ØM beregninger

Men en lidt problematisk tilgang:

- Huspriser er vokset pga. lavere renter og tilflytning til områder med begrænset mulighed for nybyggeri, ikke mindst i hovedstaden.
- Gamle husejere får kapitalgevinster...
- ... Mens nye boligejere oplever at gevinsten ved lavere rente forsvinder i højere pris for bolig uden løft i forbrugsmuligheder.
- Flytter forbrug mellem generationer, ikke mellem højt- og lavtlønnede.
- Renteudviklingen trækker modsat de kommende år.

Prisudvikling for enfamiliehuse

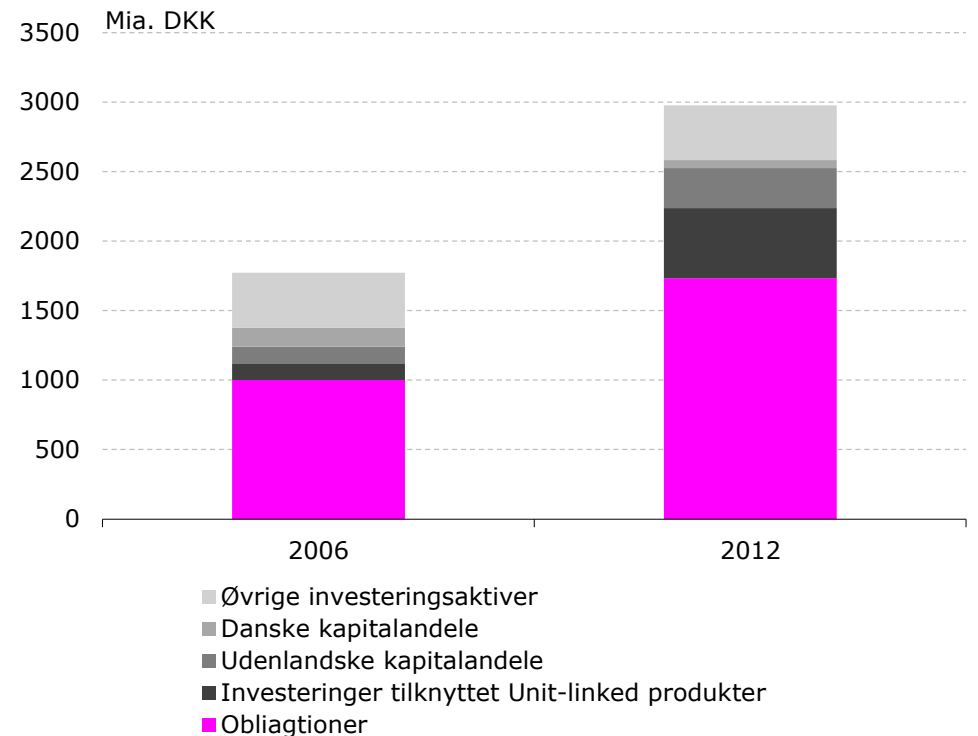
Source: Dansk Statistik

Pensionsformue I

Kraftig vækst i pensionsformue har stærkt generationselement

- Stigningen er meget drevet af den lavere rente, som har øget værdien af obligationsbeholdninger: Obligationer fylder 60-70%, med gennemsnitligt afkast på ca 6% i perioden fra 2006 til 2012
- De lave renter gør imidlertid ikke pensionstagere rigere på sigt, tværtimod taber de på det.
- Og da pensionsordninger fylder mere for højt-lønnede, taber de mest på de lave renter.
- Dog ikke for dem, der når at gå på pension inden renterne stiger igen.

Pensionskassernes investeringsaktiver

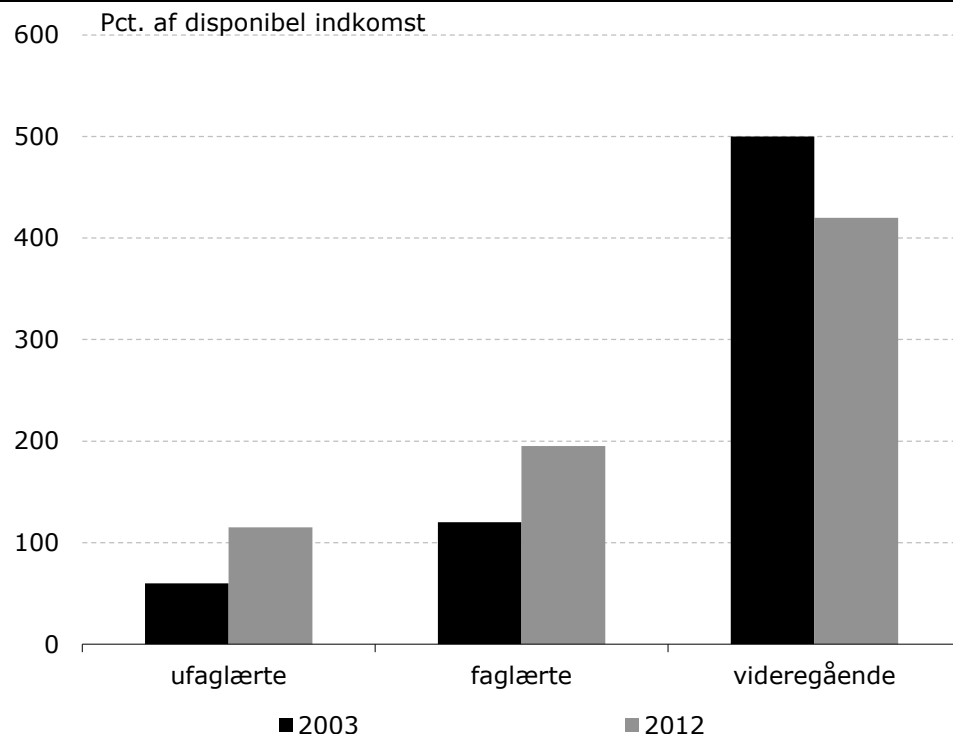
Source: Copenhagen Economics

Pensionsformue og fordeling II

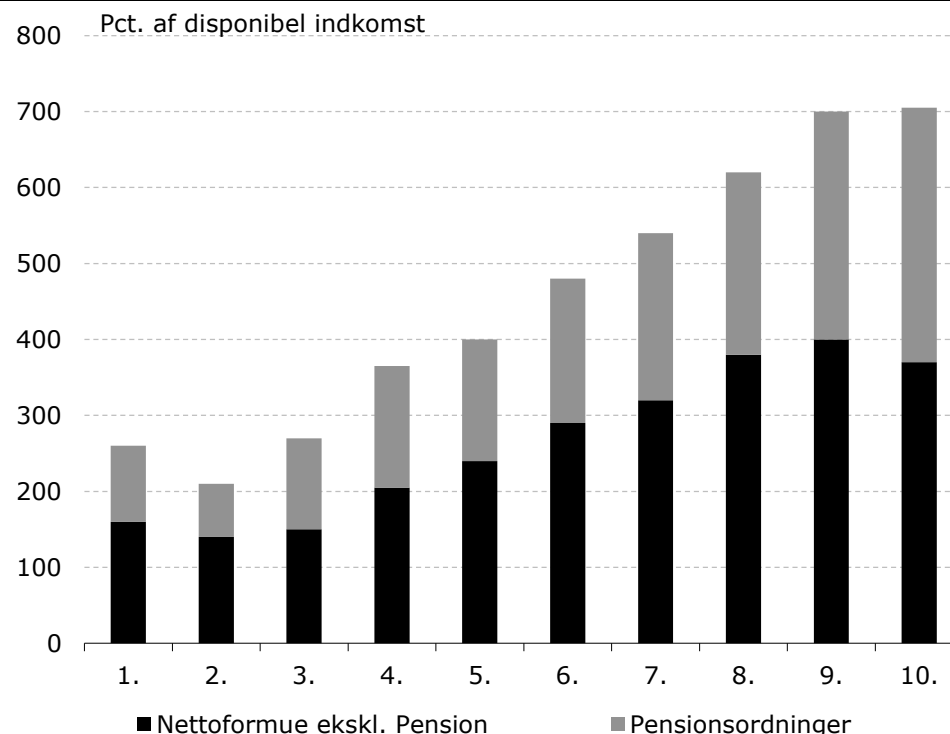
Pensionsformuen stadig mere ligelig fordelt: høje afkast kommer stadig flere til gode

Median i fordeling af pensionsformue for 60-årige efter uddannelse, 2003 og 2012

Source: Familiernes økonomi, Økonomi og indenrigsministeriet, 2014

Nettoformuekvote for 60-årige opgjort på indkomstdeciler, 2012

Source: Familiernes økonomi, Økonomi og indenrigsministeriet, 2014

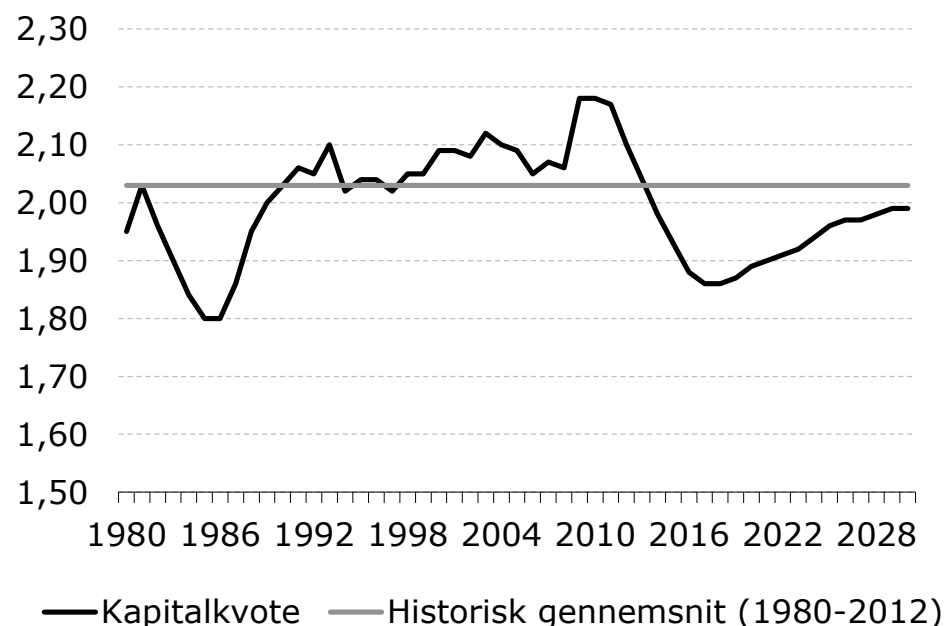
Piketty hypoteserne: Stigende kapitalophobning og faldende lønkvote?

Nul indikationer i Danmark

Særligt uden for Danmark er en diskussion om, at lønmodtagere og personer med lav formue taber i spillet om fordelingen af samfundskagen: Et skævt fordelt kapitalapparat vokser, og aflønningen af kapital æder en stadig større del af samfundskagen (lønnens andel af værditilvæksten falder).

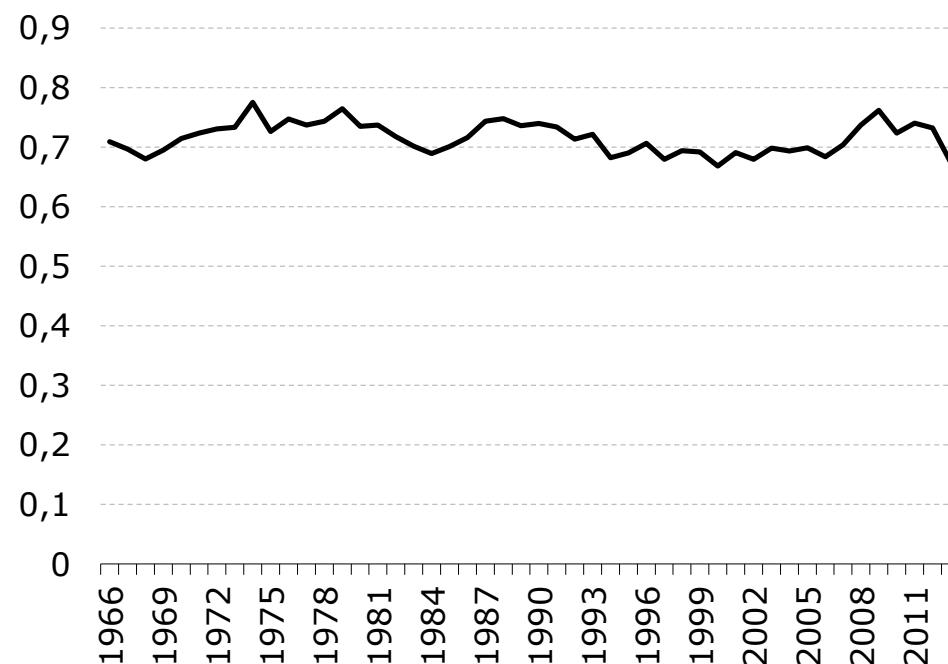
Sagen i Danmark er: Kapitalapparatet i den private sektor som andel af BNP har været stabil over en længere periode med svækkelse efter krisen og lønkvoten stabil i perioden fra 1966 til i dag.

Kapitalapparatet i de private byerhverv relativt til sektorens bruttoværditilvækst, 1980-2030

Source: Finansredegørelsen 2014, Finansministeriet

Lønandel i dansk fremstillingserhverv 1966 til 2012

Source: Danmarks statistik

Konklusioner

- Indkomstfordelingen har været stabil i 20 år og på niveau med lande som Sverige og Norge
- Stigende boligformue fører til omfordeling fra unge til gamle i større byer...
- ...men ikke så meget fra personer med lave erhvervsindkomster til personer med høje
- Lavere renter har boostet pensionsformuen til gavn for personer på vej mod pension; for andre opsparere betyder det mindre afkast
- Forhold mellem kapital og værditilvækst er ikke voksende, tværtimod...
- ...lønmodtagernes andel af samfundskagen har været stabil over 50 år med lidt sving over konjunkturerne

Implikationer

- Reformen af arbejdsmarked og skattesystem, særligt fra 1990'erne og frem, har øget produktivitet og beskæftigelse uden målelig effekt på fordeling
- Underliggende trends i den globale økonomi synes ikke at trække indkomstfordelingen skæv i Danmark
- Godt udgangspunkt for tænkning om økonomisk politik og fordeling for de kommende år også?